

GŁÓWNE RÓŻNICE POMIĘDZY FSC I PEFC

Należy pamiętać, że kluczowe różnice uwidocznione w poniższym porównaniu to tylko ułamek tego, co odróżnia standard i system certyfikacji FSC od PEFC.

Uwaga: Przykłady dla Polski zaznaczono kolorem zielonym

	 FSC	 PEFC	Ogólny komentarz
TRANSPARENTNOŚĆ			
Konsultacje z interesariuszami prowadzone przez jednostki certyfikujące podczas ocen gospodarki leśnej.			<p>FSC zapewnia, że jednostki certyfikujące prowadzą konsultacje z zainteresowanymi stronami w związku z audytami gospodarki leśnej oraz niektórymi audytami dla Drewna Kontrolowanego, w celu oceny zgodności posiadaczy certyfikatów¹. Konsultacje są niezwykle istotnym elementem certyfikacji, pokazującym nie tylko transparentność ale również otwartość na różnorodne głosy, które mogą podnieść jakość audytu.</p> <p>Podczas gdy większość krajowych systemów zatwierdzonych przez PEFC wymaga przeprowadzenia konsultacji podczas audytów, nie istnieją żadne konkretne wytyczne, których audytorzy muszą przestrzegać, aby zapewnić, że konsultacje z zainteresowanymi stronami przeprowadzane są w sposób rzetelny, rygorystyczny lub odpowiedni kulturowo². W przypadku gospodarki leśnej nie wszystkie programy krajowe obejmują konsultacje z interesariuszami w celu oceny zgodności posiadaczy certyfikatów³.</p>
			<p>Przykład - Polska: FSC: Podczas audytów FSC gospodarki leśnej prowadzone są konsultacje z interesariuszami. PEFC: Konsultacje z interesariuszami są rekomendowane przez Podmiot Akredytacyjny⁴, nie są obowiązkowe, w praktyce – nie są prowadzone w Polsce.</p> <p>Wniosek: Jedynie FSC zapewnia konsultacje z interesariuszami dla wszystkich audytów gospodarki leśnej na całym świecie.</p>

1 Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Środowiska, raport "Study on certification and verification schemes in the forest sector and for wood-based products", Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2021

2 Canopy, "Forest certification comparison", kwiecień 2021

3 Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Środowiska, raport "Study on certification and verification schemes in the forest sector and for wood-based products", Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2021

4 Polskie Centrum Akredytacji: Akredytacja Jednostek Certyfikacji System Zarządzania W Obszarze Zrównoważonej Gospodarki Leśnej DAC-18

Dostęp do danych - publiczne streszczenia raportów z oceny zgodności wraz z odpowiednimi ustaleniami z audytów (np. niezgodnościami) są dostępne w internetowej bazie danych.

W przypadku FSC streszczenia ocen gospodarki leśnej (oraz Drewna Kontrolowanego) są publikowane w bazie danych certyfikatów FSC. Informacje dotyczące zawartości i języka podsumowania publicznego podlegają wymogom systemu. W przypadku certyfikacji Drewna Kontrolowanego FSC (System Należytej Staranności, z ang. DDS) dla podmiotów w łańcuchu dostaw wymagane są streszczenia podstawowych informacji wraz z odpowiednimi ustaleniami Jednostki Certyfikującej, które są dostępne w bazie danych certyfikatów FSC⁵. Baza danych FSC: www.info.fsc.org

W przypadku PEFC raporty nie są dostępne na platformie internetowej PEFC International (<https://www.pefc.org/find-certified>), jest informacja o posiadaczach certyfikatu. Chociaż zaważono, że PEFC Niemcy zamieszcza publiczne raporty podsumowujące na swojej krajowej stronie internetowej, ogólnie rzecz biorąc, system PEFC na poziomie międzynarodowym nie jest odpowiedzialny za publiczne udostępnianie raportów dotyczących certyfikatów gospodarki leśnej. Jak można zauważyć z praktyki, skrócone raporty z audytów nie są dostępne w Internecie dla certyfikatów PEFC w prawie wszystkich krajach⁶.

Przykład - Polska

Raporty podsumowujące raporty FSC z audytów gospodarki leśnej (i Drewna Kontrolowanego) są publicznie dostępne na stronie www.info.fsc.org

Jedno lub kilkunastopiętnostronicowy dokument zwany raportem z audytów gospodarki leśnej PEFC w Polsce, bez informacji o ustaleniach, jest publikowany przez niektóre jednostki certyfikujące na swoich stronach internetowych⁷.

Wniosek: FSC jest jedynym systemem certyfikacji, w którym wyczerpujące publiczne podsumowania raportów z oceny, wraz z odpowiednimi ustaleniami z audytów (np. niezgodności) we wszystkich krajach, są dostępne w bazie online.

5 Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Środowiska, raport "Study on certification and verification schemes in the forest sector and for wood-based products", Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2021

6 Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Środowiska, raport "Study on certification and verification schemes in the forest sector and for wood-based products", Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2021

7 Przykłady raportów podsumowujących PEFC w Polsce:

<https://www.udt.gov.pl/wydarzenia/125-udt/certyfikacja?start=45> ;

<https://www.sgs.pl/-/media/local/poland/documents/technical-documents/technical-datasheets/streszczenia-raportow-z-audytow-pefc-fm.pdf>;

https://www.pcbc.gov.pl/wp-content/uploads/Streszczenia-raport%C3%B3w-PEFC_31.01.2021..pdf

<p>Procedury udziału obserwatorów zewnętrznych w audytach</p>			<p>FSC posiada procedurę udziału zewnętrznych obserwatorów w audytach certyfikacyjnych FSC w miejscu audytu i/lub w ocenach akredytacyjnych ASI⁸ w celu zapewnienia przejrzystości⁹.</p> <p>PEFC: Brak procedur pozwalających na udział obserwatorów podczas audytów gospodarki leśnej.</p> <p>Wniosek: FSC jest jedynym systemem certyfikacji gospodarki leśnej posiadającym procedurę udziału obserwatorów zewnętrznych w audytach</p>
--	---	---	--

WIARYGODNOŚĆ I ZAUFANIE

<p>Niezależność systemów certyfikacji w Polsce</p>			<p>FSC International jest właścicielem krajowych standardów i koordynuje procesy ich rewizji, w tym czuwa nad harmonogramem prac i finalnie akceptuje propozycje standardów. FSC International nie jest zależne od instytucji rządowych jakiegokolwiek kraju, w tym od instytucji polskich¹⁰.</p> <p>Zarządzaniem systemem certyfikacji leśnictwa w systemie PEFC na terenie Polski zajmuje się Instytut Badawczy Leśnictwa (IBL), który jest członkiem PEFC Council i właścicielem polskiego systemu certyfikacji PEFC¹¹.</p> <p>IBL jest państwową jednostką organizacyjną nadzorowaną przez Ministra Klimatu i Środowiska¹². To samo ministerstwo pod które podlegają Lasy Państwowe¹³. Budżet IBL jest istotnie zależny od środków pochodzących z PGL Lasy Państwowe. W 2022 r. środki z PGL LP stanowiły nawet ponad 50% przychodów IBL¹⁴.</p> <p>IBL powołuje Radę PEFC Polska, która jest organem inicjującym, opiniodawczym i doradczym, w zakresie zarządzania polskim systemem certyfikacji leśnictwa w ramach PEFC, oraz nadaje jej regulamin. Członkami Rady PEFC Polska są w dużej mierze Lasy Państwowe (generalna i regionalne dyrekcje, nadleśnictwa, zespoły ochrony lasu), stowarzyszenia leśne (związane z LP), firmy i izby gospodarcze związane z przemysłem drzewnym, firmy certyfikujące, wydziały leśne trzech uczelni. W sumie na 42 członków Rady, 22 (52%) reprezentuje Lasy Państwowe¹⁵.</p>
---	---	---	--

8 ASI – Assurance Services International, <https://www.asi-assurance.org/s/>

9 FSC-PRO-01-017 Participation of External Observers in On-Site FSC Certification Audits and/or ASI Accreditation Assessments

10 <https://pl.fsc.org/pl-pl/certyfikacja-gospodarki-lesnej-fm/rewizja-standardu-dla-polski>

11 Regulamin Rady PEFC Polska <https://cdn.pefc.org/pefc.pl/media/2023-01/f567075e-8894-4252-9bfd-3a69c9cfcde1/0edc299c-c7ac-57f6-abc6-b7fee42cd4c7.pdf>

12 Za: Statut Instytutu Badawczego Leśnictwa, zatwierdzony przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska w dn. 9 sierpnia 2022 r.

13 Za: Ustawa o lasach

14 W 2022 r. PGL LP wydały na realizację tematów badawczych realizowanych przez IBL 23,25 mln. zł. [za: sprawozdanie finansowo gospodarcze z działalności PGL Lasy Państwowe za 2022 r. <https://www.lasy.gov.pl/pl/informacje/publikacje/informacje-statystyczne-i-raporty/sprawozdanie-finansowo-gospodarcze-pgl-lp>], kiedy suma przychodów IBL za 2022 r. wyniosła 42,85 mln. zł (Za: Sprawozdanie finansowe IBL za rok 2022, <https://bip.mos.gov.pl/jednostki-podlegle-lub-nadzorowane/sprawozdania-finansowe-jednostek-instytut-badawczy-lesnictwa/>).

15 <https://www.pefc.pl/o-pefc/organizacja/czlonkowie-rady-pefc-polska> (dostęp 28 lipca 2023 r.)

		<p>Zarząd Rady PEFC Polska ma w składzie przewodniczącego z Instytutu Badawczego Leśnictwa. W skład Zarządu wchodzi jeszcze reprezentanci Lasów Państwowych, pracownik firmy prywatnej, dwie osoby reprezentujące stowarzyszenia leśne (jedna z nich pracuje w LP, druga na uczelni), pracownik naukowy. W sumie w sześciuosobowym Zarządzie Rady PEFC dwie osoby reprezentują Lasy Państwowe a jedna, przewodniczący, instytucję zależną od środków LP i podległą pod to samo ministerstwo.</p> <p>Trudno nazwać taką organizację systemu certyfikacji PEFC jako niezależną od instytucji rządowych oraz organizacji certyfikowanej – Lasów Państwowych, co z kolei można powiedzieć o systemie FSC.</p>
<p>Bezstronność Jednostek Certyfikujących</p>	<p>✓</p> <p>✗</p>	<p>FSC w „Wymaganiach ogólnych dla jednostek certyfikujących akredytowanych przez FSC” określa następujące wymagania w celu zapewnienia bezstronności podczas procesu certyfikacji:</p> <p>1.5.11 Aby zapewnić brak konfliktu interesów, personel, który świadczył usługi doradcze klientowi lub był zatrudniony przez klienta nie może być wykorzystywany przez jednostkę certyfikującą do przeprowadzenia audytu, przeglądu, podjęcia decyzji certyfikacyjnych lub przeglądu lub zatwierdzenia rozwiązania skargi lub odwołania dla tego klienta w ciągu trzech (3) lat od zakończenia doradztwa lub zatrudnienia.</p> <p>PEFC: Istnieją ogólne wymagania dla Jednostek Certyfikujących dotyczące bezstronności, jednakże nie ma żadnych, równie restrykcyjnych wymogów jak w systemie FSC (patrz wyżej)¹⁶.</p> <p>W systemie PEFC standard certyfikacji jest często opracowywany i zarządzany przez rząd krajowy. Przykładem był białoruski system krajowy PEFC. Na Białorusi standard został opracowany przez podmioty państwowe i był zarządzany przez Ministerstwo Leśnictwa. Akredytacja była prowadzona przez Białoruskie Państwowe Centrum Akredytacji. Istniała jedna akredytowana jednostka certyfikująca, którą zarządzało również Ministerstwo Leśnictwa, a posiadaczami certyfikatów były lasy państwowe¹⁷.</p>

16 Uwaga: Niektórzy audytorzy spełniają wymagania obu systemów i przeprowadzają audyty w PEFC i FSC

17 Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Środowiska, raport “Study on certification and verification schemes in the forest sector and for wood-based products”, Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2021

			<p>Przykład - Polska: Audyty PEFC w jednej Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych był prowadzony przez pracowników innej Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych¹⁸. Brak konfliktu interesów wg Polskiego Centrum Akredytacji¹⁹.</p> <p>Wniosek: FSC posiada najwyższe wymagania mające na celu zapewnienie bezstronności jednostek certyfikujących.</p>
<p>Zgodność z kodeksem dobrych praktyk ISEAL</p>			<p>FSC jest zgodny z kodeksem ISEAL (globalne stowarzyszenie na rzecz zrównoważonych standardów społecznych i środowiskowych)²⁰. Oznacza to, że FSC przeszło pomyślnie niezależne oceny w odniesieniu do kodeksu dobrych praktyk ISEAL w zakresie ustanawiania standardów, akredytacji i oddziaływania²¹.</p> <p>PEFC nie ma statusu zgodności z kodeksem dobrych praktyk ISEAL.</p> <p>Wniosek: FSC jest jedynym systemem certyfikacji lasów, który jest zgodny z kodeksem ISEAL²².</p>
<p>Polityka Stowarzyszania (kontrowersyjne firmy mogą być wykluczone z systemu)</p>			<p>FSC posiada Politykę Stowarzyszania, która zakazuje firmom członkostwa w FSC lub uzyskania certyfikatu FSC, jeśli prowadzą one kontrowersyjne działania²³, w tym poza powierzchnią certyfikowaną.</p> <p>PEFC i jego standardy zatwierdzone na poziomie krajowym nie ograniczają członkostwa i certyfikacji organizacji i firm, które dopuszczają się kontrowersyjnych działań, w tym poza powierzchnią certyfikowaną²⁴.</p> <p>Wniosek: FSC jest jedynym systemem certyfikacji lasów i produktów leśnych, który oczekuje zaangażowania w realizację swoich podstawowych wartości nie tylko od certyfikowanych podmiotów, ale także od innych organizacji, które są z nimi powiązane.</p>

18 Raport z audytu PEFC w RDL w Olsztynie przeprowadzonego w dniach 10-12 lipca 2019r.

19 Artykuł „Pracownicy Lasów Państwowych dorabiają jako niezależni audytorzy kontrolujący Lasy Państwowe”, next.gazeta.pl, 12 lutego 2022 r. <<https://next.gazeta.pl/next/7,172392,28093739,pracownicy-lasow-panstwowych-dorabiaja-jako-niezalezni-audytorzy.html>, dostęp 28 lipca 2023 r.)

20 Organizacje działające zgodnie z zasadami ISEAL stosują rygorystyczne podejście do doskonalenia poprzez wdrożenie Kodeksu Dobrych Praktyk ISEAL, źródło: <https://www.isealalliance.org/get-involved/resources/iseal-code-compliance-documents>; Lista członków społeczności ISEAL i organizacji działających zgodnie z Kodeksem ISEAL: https://www.isealalliance.org/iseal-community-members?field_code_compliant=1

21 Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Środowiska, raport “Study on certification and verification schemes in the forest sector and for wood-based products”, Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2021

22 Organizacje działające zgodnie z zasadami ISEAL stosują rygorystyczne podejście do doskonalenia poprzez wdrożenie Kodeksu Dobrych Praktyk ISEAL, źródło: <https://www.isealalliance.org/get-involved/resources/iseal-code-compliance-documents>

23 Niedopuszczalne działania obejmują: wylesianie, niszczenie obszarów o wysokich wartościach ochronnych (HCV), stosowanie GMO, nielegalny wyręb lasów, naruszanie praw człowieka i praw pracowniczych, źródło: <https://fsc.org/en/unacceptable-activities/investigations>

24 Canopy, “Forest certification comparison”, kwiecień 2021

WSPARCIE DLA WDROŻENIA EUTR

Wsparcie dla posiadaczy certyfikatu w ich staraniach na rzecz spełnienia zobowiązań w zakresie należytej staranności wynikających z rozporządzenia EUTR (European Union Timber Regulation).

W ramach badania systemów certyfikacji w sektorze leśnym ("Study on Certification and Verification Schemes in the Forest Sector and for Wood-based Products"), przygotowanego dla Komisji Europejskiej²⁵ opracowano ramową ocenę systemów certyfikacji i weryfikacji przez stronę trzecią, w tym ich mocnych i słabych stron w odniesieniu do EUTR. Ocena ta zawiera kilka wymogów dla systemów certyfikacji w celu określenia, w jakim stopniu odnoszą się one do legalnego pozyskiwania drewna i handlu oraz w jaki sposób system kontroluje posiadaczy certyfikatów, w jaki sposób zatwierdza jednostki certyfikujące i jak system jest zarządzany.

FSC: Spośród 84 wskaźników ocenianych w ramach badania, 58 zostało uznanych za uwzględnione, 22 za częściowo uwzględnione, a 2 za nieuwzględnione. 2 wskaźniki zostały uznane za nie mające zastosowania. FSC jest w pełni rozwiniętym systemem z wbudowanymi rozwiązaniami, które zapewniają **przejrzystość i odpowiedni nadzór**. Funkcjonują w nim odpowiednie procesy, które obejmują wszystkie kluczowe elementy systemu certyfikacji.

PEFC: „Spośród 84 wskaźników ocenianych w ramach badania, 30 uznano za uwzględnione, 39 za częściowo uwzględnione, a 14 za nieuwzględnione. Jeden wskaźnik został uznany za nie mający zastosowania. PEFC jest w pełni rozwiniętym systemem certyfikacji, który obejmuje wiele z procesów i elementów, których można oczekiwać od takiego globalnego systemu certyfikacji²⁶.”

Wniosek: FSC lepiej odpowiada na wyzwania związane z wdrażaniem EUTR.

²⁵ Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Środowiska, raport "Study on certification and verification schemes in the forest sector and for wood-based products", Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2021

²⁶ Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Środowiska, raport "Study on certification and verification schemes in the forest sector and for wood-based products", Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2021

TWORZENIE STANDARDÓW

Zrównoważony wkład różnych grup interesariuszy podczas adaptacji norm międzynarodowych do warunków krajowych/ lokalnych

FSC: W systemie FSC adaptacja międzynarodowych standardów FSC jest prowadzona przez Grupę Opracowującą Standard (Standard Development Group) lub alternatywnie przez Techniczną Grupę Roboczą (Technical Working Group), w zależności od rodzaju procesu.

W Grupie Opracowującej Standard przedstawiciele interesów społecznych, środowiskowych i ekonomicznych mają równą reprezentację²⁷.

Techniczna Grupa Robocza składa się z co najmniej jednego przedstawiciela każdej akredytowanej przez FSC jednostki certyfikującej prowadzącej lub zamierzającej prowadzić oceny gospodarki leśnej (FM/COC lub CW/FM) w danym kraju lub regionie²⁸.

PEFC: Według PEFC International „Grupa robocza musi mieć zrównoważoną reprezentację interesariuszy, co oznacza przedstawicieli różnych interesów wokół stołu, przy czym żadna grupa interesu nie może zdominować procesu. Rozumiemy grupy interesów zgodnie z Agendą 21 i włączamy do nich biznes i przemysł, dzieci i młodzież, właścicieli lasów, ludność rdzenną, władze lokalne, organizacje pozarządowe, społeczności naukowe i technologiczne, kobiety oraz pracowników i związki zawodowe”²⁹.

Przykład – Polska:

FSC: FSC International wyznacza ogólne wytyczne, międzynarodowe ramy, zapewniające spójność wymogów FSC na całym świecie, jednakże warunki przyrodnicze, społeczne i gospodarcze, oraz prawne są zróżnicowane w poszczególnych krajach. Dlatego też ogólne wytyczne FSC dostosowywane są w poszczególnych krajach do warunków lokalnych tak, aby wymagania w Krajowym Standardzie uwzględniały aspekty prawne, przyrodnicze, społeczne i ekonomiczne gospodarki leśnej prowadzonej w danym kraju. W tym celu, tam gdzie to możliwe, powoływane są krajowe Grupy Opracowujące Standard (ang. SDG - Standard Development Group) składające się z niezależnych od FSC ekspertów, reprezentujących różne grupy interesów. Takie rozwiązanie zastosowano początkowo m.in. w Polsce – od stycznia 2018 r. Krajowy Standard opracowywany był przez tzw. Grupę Opracowującą Standard

27 FSC-STD-60-006 V1-2 EN

28 FSC-PRO-60-007 V1-2 EN

29 Strona internetowa PEFC International: <https://pefc.org/standards-implementation/adapting-global-standards/developing-national-standards/Sustainable-Forest-Management-Requirements> PEFC Benchmark Standard. PEFC ST 1003:2018

W skład Grupy SDG w Polsce wchodziło 10 osób reprezentujących różne organizacje, przypisanych do trzech izb: społecznej, przyrodniczej i ekonomicznej³⁰. Grupa ta podejmowała decyzje na podstawie konsensusu, który rozumiany jest jako powszechna zgoda co do uznania propozycji, przy braku trwałego sprzeciwu wobec niej.

W lutym 2022 r. Grupa SDG została rozwiązana decyzją FSC International i wdrożony został alternatywny proces ukończenia standardu dla Polski – FSC International powołało w tym celu Techniczną Grupę Roboczą (dalej: TWG, z ang. Technical Working Group)³¹.

Praca nad nowym standardem dla Polski obejmowała trzy otwarte konsultacje publiczne, cieszące się bardzo dużym odzewem (w pierwszych konsultacjach napłynęło ponad 20 tysięcy komentarzy od ponad 300 interesariuszy) oraz czwarte dodatkowe, ukierunkowane konsultacje wybranych wskaźników Projektu nr 3.

Zgodnie z procedurami FSC, kolejnym etapem rewizji standardu jest ocena projektu nr 4 standardu przez jednostkę FSC International ds. wdrożeń i standardów (Performance and Standard Unit – PSU) pod względem formalnym i merytorycznym, a także sprawdzenie czy wymagania w nim zawarte są zgodne z dokumentami normatywnymi FSC. Uwagi do treści standardu zgłoszone przez PSU zostaną przekazane członkom Grupy TWG, którzy będą musieli się do nich odnieść. Następnie, po akceptacji ostatniego standardu przez PSU zostanie on przedłożony do finalnej akceptacji przez Komitet ds. Polityk i Standardów FSC International. Zaakceptowany przez Komitet standard zostanie następnie publikowany, a trzy miesiące po publikacji rozpocznie się 12 miesięczny okres przejściowy, podczas którego posiadacze certyfikatów będą zobowiązani do wdrożenia zasad zrewidowanego standardu³².

30 <https://pl.fsc.org/pl-pl/media/sklad-sdg17012018pdf>

31 <https://pl.fsc.org/pl-pl/certyfikacja-gospodarki-lesnej-fm/rewizja-standardu-dla-polski>

32 <https://pl.fsc.org/pl-pl/certyfikacja-gospodarki-lesnej-fm/rewizja-standardu-dla-polski>

PEFC: W latach 2021 - 2022 rewizja polskiego standardu gospodarki leśnej PEFC była prowadzona i zakończona przez grupę roboczą powołaną przez PEFC Polska: 6 z 12 członków grupy roboczej to pracownicy Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe. Pozostali reprezentują przemysł drzewny i stowarzyszenia leśników³³. W trakcie procesu rewizji przeprowadzono jedną turę konsultacji społecznych.

Ponad połowa członków Rady PEFC Polska (organu odpowiedzialnego za zatwierdzanie standardów krajowych) to jednostki organizacyjne Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, wielu innych to podmioty blisko związane z Lasami Państwowymi³⁴. Standard gospodarki leśnej PEFC dla Polski został zatwierdzony przez Radę PEFC Polska w maju 2022 roku i przedłożony do oceny PEFC International³⁵.

STANDARDY GOSPODARKI LEŚNEJ

Identyfikacja i ochrona Szczególnych Wartości Ochronnych (High Conservation Values, HCV)

FSC wymaga od zarządców lasów mapowania, ochrony i monitorowania HCV, a także stosowania „podejścia ostrożnościowego” w celu zapobiegania utracie tych wartości. Zarządcy lasów mają obowiązek identyfikować tzw. szczególne wartości ochronne (HCV) i wyznaczać lasy o takich wartościach (tzw. lasy HCVF). Wartości te są szeroko zdefiniowane i podzielone na kategorie, w których można wyróżnić np.: znaczną koncentrację różnorodności biologicznej, gatunki zagrożone, obszary wodochronne i glebochronne, czy wartości kulturowe i religijne. Narzędzie HCV jest elementem standardów FSC i służy do planowania ochrony tych szczególnych wartości, które zostały zidentyfikowane na danym obszarze.

Ochrona HCV polega na:

- ich identyfikacji,
- doborze odpowiednich strategii zarządzania oraz
- monitoringu stanu HCV w czasie i przestrzeni.

Ten schemat jest dopasowany do warunków przyrodniczych, społecznych i kulturowych danego kraju³⁶.

PEFC: Brak wymogów odnośnie identyfikacji i ochrony HCV.

33 Strona internetowa PEFC Polska: <https://www.pefc.pl/nawosci/inauguracyjne-spotkanie-grupy-roboczej-pefc>

34 Strona internetowa PEFC Polska: <https://www.pefc.pl/o-pefc/organizacja/czlonkowie-rady-pefc-polska>

35 Strona internetowa PEFC Polska: PEFC Poland - [PEFC - Programme for the Endorsement of Forest Certification](https://www.pefc.org/pl-pefc-programme-for-the-endorsement-of-forest-certification)

36 <https://pl.fsc.org/pl-pl/korzysci-z-certyfikacji/korzysci-dla-przyrody>

<p>Pozyskanie surowca w kontrowersyjnych obszarach</p>			<p>System certyfikacji powinien stosować podejście przezroczyste, szczególnie w kontekście wyjątkowych terenów, o dużym znaczeniu przyrodniczym. Przykładem tego, jakie podejście do takich lasów mają rozpatrywane systemy certyfikacji, jest sytuacja z 2017 r. W tym roku prowadzono sprzedaż drewna pochodzącego z nadleśnictw Puszczy Białowieskiej, które zgodnie z wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości z 17 kwietnia 2018 r.³⁷, pozyskane było z naruszeniem prawa. Drewno sprzedawano w ramach systemu certyfikacji PEFC, a z łańcucha dostaw FSC było wyłączone. Nawet po wydaniu postanowienia Trybunału Sprawiedliwości z 27 lipca 2017 roku³⁸, o zastosowaniu środków tymczasowych w postaci wstrzymania wycinki Puszczy Białowieskiej do momentu wydania ostatecznego wyroku, wycinka trwała, a drewno sprzedawane było z certyfikacją PEFC.</p> <p>Po wydaniu postanowienia Trybunału Sprawiedliwości UE, z 27 lipca 2017 r. ws. wstrzymania wycinki Puszczy Białowieskiej do momentu wydania ostatecznego wyroku, FSC wydało oświadczenie z dnia 31 sierpnia 2017 r.³⁹, w którym stwierdza:</p> <p>„Biorąc pod uwagę obecny zakaz wycinki i podejście przezroczyste w celu uniknięcia nieakceptowalnych źródeł, FSC zaleca, aby materiał pochodzący z tych obszarów nie był używany jako materiał kontrolowany, ani sprzedawany z oświadczeniem Drewno Kontrolowane FSC. Dalsze rekomendacje dotyczące oceny ryzyka dla drewna kontrolowanego dla Polski będą uzależnione od rozstrzygnięcia sporu pomiędzy Europejskim Trybunałem Sprawiedliwości a władzami polskimi”.</p> <p>Oświadczenia PEFC w sprawie niesprzedawania drewna z nadleśnictw objętych postanowieniem TSUE o wstrzymaniu wycinki do momentu wydania ostatecznego wyroku, nie znamy.</p>
<p>Najwyższe standardy</p>			<p>Wymagania standardów gospodarki leśnej FSC⁴⁰ i PEFC⁴¹ zostały ocenione według narzędzia WWF Certification Assessment Tool (WWF CAT) v3. Ocena obejmuje 8 kategorii:</p> <ul style="list-style-type: none"> A) Legalność, prawo własności i prawo użytkowania B) Relacje ze społecznościami C) Prawa pracownicze D) Woda i gleba E) Różnorodność biologiczna F) Zanieczyszczenia, odpady, emisja gazów cieplarnianych G) Planowanie i komunikacja H) Leśnictwo - inne dobre praktyki

37 Wyrok Trybunału z dnia 17 kwietnia 2018 r. Sprawa C-441/17.

38 <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=193373&pageIndex=0&doclang=pl&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=1737863>

39 <https://pl.fsc.org/pl-pl/nasze-dzialania-w-polsce/oswiadczenia>

40 WWF Certification Assessment Tool v.3 – FSC https://wwfint.awsassets.panda.org/downloads/cat_fsc_14_5_15_final.pdf

41 WWF Certification Assessment Tool v.3 – PEFC https://wwfint.awsassets.panda.org/downloads/cat_pefc_14_5_15_final.pdf

		Według oceny WWF CAT standardy gospodarki leśnej FSC są silniejsze niż PEFC we wszystkich 8 kategoriach.
--	--	--

INNE INFORMACJE:

Co mówią naukowcy?

1. Międzynarodowa grupa badaczy porównała standardy FSC i PEFC w Turcji, Bułgarii i Stanach Zjednoczonych:

Stwierdzamy, że FSC jest znacznie bardziej szczegółowe w prawie wszystkich aspektach rozważanych przy certyfikacji lasów. W szczególności stwierdzamy, że większość elementów uwzględnionych w zasadzie 6 FSC (wpływ na środowisko) jest w pozostałych czterech systemach albo tylko powierzchowna, albo w ogóle nie jest uwzględniona. Ponadto, pozostałe systemy wydają się być mniej kompleksowe i szczegółowe w porównaniu do zasad monitorowania i oceny w systemie FSC.

Gutierrez Garzon i inni (2020), „A Comparative Analysis of Five Forest Certification Programs”; źródło: <https://www.mdpi.com/1999-4907/11/8/863>

2. C. McDermott porównała systemy FSC i PEFC w pracy „Certification and equity: Applying an «equity framework» to compare certification schemes across product sectors and scales”. Stwierdza ona:

W leśnictwie FSC położyło główny nacisk na prawa proceduralne podmiotów niekomercyjnych w procesach ustanawiania standardów, prawa ludności rdzennej oraz ochronę naturalnych ekosystemów, podczas gdy PEFC kładzie większy nacisk na sprawiedliwość proceduralną dla producentów oraz legitymację suwerennych rządów jako twórców zasad.

Źródło: <https://doi.org/10.1016/j.envsci.2012.06.008>

3. W roku 2018 A. Wibowo, S. Pratiwi i L. Giessen wykorzystali „Przewodnik oceny certyfikacji leśnej” („Forest Certification Assessment Guide - FCAG”) opracowany przez WWF, aby określić cechy czterech systemów certyfikacji leśnej działających w Indonezji. Z ich ustaleń wynika, że:

(...) chociaż program FSC uzyskał najwyższą ocenę i jest uważany za najlepszy program według FCAG, drobni właściciele lasów preferują program SVLK, który uzyskał najniższą ocenę FCAG ze względu na jego obowiązkowy charakter i dostępne dotacje.

Źródło: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/10549811.2018.1498359>

4. Międzynarodowy zespół przeanalizował dane z firm w Kanadzie, Stanach Zjednoczonych i Niemczech, aby zbadać czynniki, które powodują, że firmy wybierają określony system certyfikacji. Stwierdzono, że:

Wyniki badań wskazują, że dostęp do rynku jest ważnym powodem, dla którego firmy dokonują certyfikacji, ale nie jest to wystarczający powód, dla którego wybierają one system FSC, pomimo badań opinii publicznej, które ujawniają preferencje dla certyfikacji w rodzaju FSC. Firmy preferują certyfikację FSC, ponieważ postrzegają ją jako przynoszącą korzyści dla środowiska, podczas gdy ci, którzy wybierają inny system certyfikacji, robią to ze względów ekonomicznych.

Cashore i inni (2005), źródło: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S138993410300011X>

5. E. Di Girolami i B. Arts w 2018 r. opublikowali pracę pod tytułem "Qualitative Literature Review of Scientific Research on the Environmental Impacts of the FSC and the PEFC in the Boreal, Temperate and Tropical Biomes". Stwierdzają oni, że:

(...) w przypadku FSC, 38 z 55 ocen wskazuje na wyraźny pozytywny wpływ na trzy analizowane kategorie i na wszystkie trzy biomy. Piętnaście wyników wskazuje na niewielki lub żaden wpływ, a tylko dwa wyniki wskazują na (umiarkowane) negatywne skutki. Jednak te dwa negatywne oddziaływania wynikają z porównania z lasami, gdzie nie jest prowadzona wycinka, więc w porównaniu z lasami niecertyfikowanymi, gospodarowanymi w sposób konwencjonalny, oddziaływania te mogą być nadal pozytywne. Jeśli chodzi o wpływ PEFC na środowisko, cztery z siedmiu ocen wskazuje na pozytywny wpływ na florę, faunę i funkcje ekosystemu, a trzy oceny wskazują na brak istotnego wpływu.

Źródło: <https://library.wur.nl/WebQuery/wurpubs/fulltext/464632>

WNIOSKI

Standardy przynoszą rezultaty. Jak pokazuje powyższe porównanie, istnieją ogromne różnice pomiędzy standardami FSC i PEFC w wielu kluczowych kwestiach. Różnice te przejawiają się w sposobie prowadzenia gospodarki leśnej oraz w korzyściach, jakie przynoszą one społeczeństwu i środowisku.

Należy pamiętać, że istnieje wiele innych różnic pomiędzy oboma systemami, które nie zostały omówione w tym dokumencie.

Dokumenty źródłowe:

1. Canopy, „Forest certification comparison”, kwiecień 2021, źródło: <https://canopyplanet.org/wp-content/uploads/2021/04/Canopy-Certification-Comparison.pdf>
2. Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Środowiska, raport „Study on certification and verification schemes in the forest sector and for wood-based products”, Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2021, źródło: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/afa5e0df-fb19-11eb-b520-01aa75ed71a1/language-en>
3. Polskie Centrum Akredytacji: *Akredytacja Jednostek Certyfikacji System Zarządzania W Obszarze Zrównoważonej Gospodarki Leśnej DAC-18*
4. FSC-PRO-01-017 Participation of External Observers in On-Site FSC Certification Audits and/or ASI Accreditation Assessments, źródło: <https://connect.fsc.org/document-centre/documents/resource/351>

5. FSC-STD-60-006 (V1-2) EN, źródło: <https://connect.fsc.org/document-centre/documents/resource/259>
6. FSC-PRO-60-007 V1-2 EN, źródło: <https://connect.fsc.org/document-centre/documents/resource/318>
7. Raport z audytu PEFC w RDLP w Olsztynie, przeprowadzonego w dniach 10-12 lipca 2019 r., źródło: <https://www.udt.gov.pl/wydarzenia/125-udt/certyfikacja?start=45>
8. Artykuł „Pracownicy Lasów Państwowych dorabiają jako niezależni audytorzy kontrolujący Lasy Państwowe”, next.gazeta.pl, 12 lutego 2022 r., źródło: <https://next.gazeta.pl/next/7,172392,28093739,pracownicy-lasow-panstwowych-dorabiaja-jako-niezalezni-audytorzy.html>
9. WWF Principles to actively endorse and recognize effective and credible standards and certification schemes http://d2ouvy59p0dg6k.cloudfront.net/downloads/wwf_principles_to_actively_endorse_and_recognize_standards_and_certification_schemes__e_1.pdf
10. WWF Certification Assessment Tool v.3 – FSC https://wwfint.awsassets.panda.org/downloads/cat_fsc_14_5_15_final.pdf
11. WWF Certification Assessment Tool v.3 – PEFC https://wwfint.awsassets.panda.org/downloads/cat_pefc_14_5_15_final.pdf

Naszą misją jest powstrzymanie degradacji środowiska naturalnego i budowanie przyszłości, w której ludzie będą żyć w harmonii z naturą.

razem możemy więcej

wwf.pl